

17. juni 2018

Statlig reguleringsplan for Evenes Flystasjon - Høringsuttalelse Ofoten regionråd

Ofoten regionråd er et politisk samarbeidsorgan for kommunene Ballangen, Evenes, Narvik og Tysfjord. Ofoten regionråd vil fusjonere med Sør-Troms regionråd i 2020, til et nytt samarbeidsorgan som vil inkludere begge byene i regionen og 8 kommuner, inkludert både "Nye Narvik" og "Nye Tjeldsund" kommuner. Harstad/Narvik lufthavn, Evenes er en stor arbeidsgiver i regionen og svært viktig for hele Midtre-Hålogaland med tanke på sivil samferdsel.

Ofoten regionråd støtter alle hovedtrekk utspillene fra Evenes kommune og Fylkesrådet for Nordland sine merknader til reguleringsplanen.

Forsvarets utbygginger på Evenes flystasjon vil ganske utvilsomt medføre positiv utvikling for mange deler av det sivile samfunn i regionen. Det er imidlertid viktig for oss å maksimere det positive og minimalisere de negative effektene reetableringen kan ha for samfunnsutviklingen. Spissformulert kan man si at noe militær aktivitet kan være et hinder for sivil virksomhet. Dette er noe vi ønsker å unngå, da Forsvaret er til for det sivile samfunn og ikke omvendt. Det nylige Totalforsvaret er også en påminnelse om at Forsvar bygges sterkest gjennom sivilt militært samarbeid. Videre kan utbyggingen medføre økte kostnader for kommunene uten at dette blir kompensert på noen måte. Det vil være kostnader knyttet til infrastruktur som vann og kraftforsyning, der abonnentene må betale for etableringen med høyere gebyrer.

Det har allerede kommet spekulasjoner og tegn på at den militære aktiviteten kan medføre restriksjoner på sivil næringsvirksomhet. Noe av restriksjonene kan kanskje forstås ut fra rent sikkerhetsmessige vurderinger for den militære virksomheten ved flybasen. Men når dette er sagt, viser vi spesielt til en sak fra 2018 der kommunestyret behandlet en søknad om å utvide virksomheten til Ballangen Sjøfarm AS. Denne virksomheten driver med oppdrett av laks. Forsvaret gav beskjed om at den ene av lokasjonene ikke kunne benyttes, ut fra forsvarsmessige hensyn. Reguleringsplanen ber også Evenes kommune om å innføre militære hensynsoner når kommuneplaner blir revidert. Rapporten tar ikke for seg konsekvensene for Evenes kommune ved at Forsvaret har lagt og vil legge flere begrensinger *utenfor* reguleringsplanområdet. Gjennom den blokkering av arealdisponering i sjøområdene, har man fått redusert de framtidige utviklingsmulighetene inne sjømat. Forsvaret burde inngått dialog slik at man kunne gjøre endringer på driften av lokalitetene slik at disse ikke utgjorde en sikkerhetstrussel imot basen. Kanskje kunne man endog økt sikkerheten.

Det er et betydelig utviklingspotensial for Ofotfjorden, dette spesielt innen marine næringer og belastningen som denne påføres er ikke så veldig godt kartlagt. Da spesielt ift avsningsvæske og annen forurensning som kan nå fjorden.

Området som trekkes frem som naturlig bo og arbeidsmarkedsregion i reguleringsplanen er Harstad, Narvik, Tjeldsund, Skånland, Evenes og Gratangen. Vi har tidligere bemerket at Ballangen og deler av Tysfjord også kan være naturlige boområder, da det er en båt som går over fjorden og gjør det enkelt å pendle til jobb med den.

Det totale fotavtrykket til forsvaret i regionen er noe som kommunene vil se på. Da det er for oss viktig å legge til rette for både BTV og Ramsund som skal få rom til å utvikle seg i tråd med basen på Evenes. Alt tyder på at disse vil jobbe sammen, samt utvikle samarbeidet med sivil sektor.

Ny satsing på flyplassen av forsvaret vil også skape økt aktivitet på den sivile delen av flyplassen, og tilføre kommunene i regionen nye innbyggere og aktivitet. Planene for Evenes flystasjon har gitt kommunene i regionen en unik mulighet til en positiv samfunnsutvikling basert på synergieffekter av økt aktivitet. Det er positivt at Evenes kommune har startet en prosess med områderegulering av området rundt flyplassen. Aktivitetene på en fremtidig Evenes flyplass har konsekvenser for både miljø og samfunn. Der de negative konsekvensene blir store må det iverksettes avbøtende tiltak. De berørte kommunene har små ressurser og er helt avhengig av den bistand og oppfølging som følger av en slik relativt stor endring. Dette er også viktig for at nasjonale og lokale interesser skal ha et godt naboskap til det sivile samfunn.

Utendørs lydnivå for eiendommene i nærheten kan bli vesentlig endret og bør vurderes nærmere for eventuelle skjermingstiltak. Det er i planbestemmelsene satt krav om at støytiltak utenfor planområdet skal være slutført innen 31.12.2023. Vi mener at støytiltak må være etablert før flybasen er i operativ drift. Bestemmelsen bør derfor omformuleres og bli en del av rekkefølgebestemmelsene. Effektene av økt aktivitet på Evenes vil framkomme etter en tids bruk. Utredningene viser ikke etter vårt syn et godt nok bilde av hvordan avbøtende tiltak kan være virkningsfulle. Det bør utarbeides et miljøoppfølgingsprogram (MOP) med angivelse av alternative avbøtende tiltak. Det bør videre etableres et miljøoppfølgingsorgan. Ansvar for drift av dette må legges til forsvaret. Organiseringen av et slikt organ må skje som en del av vedtaket av planforslaget.

Det kan festes stor usikkerhet til vurderingene angående støy. Det man vet i dag er at Kjeldebotn/Ballangen også er utsatt for støy ved innflygning sørfra. QRA oppdrag, som hovedsakelig går vest og nordover, vil sannsynligvis gi en større støybelastning etter Ofotenfjorden.

Forsvaret er en stor lærlingebedrift, det vil være viktig for regionen at Forsvaret forsøker å rekruttere lokalt, virkningen av etableringen kan da bli bedre.

Det legges til grunn at håndtering av spillvann fra en eventuell ny avisingsplattform, samt øvrig spillvannhåndtering fra flystasjonsområdet ledes til kommunalt nett. Det er usikkert om dagens lokale avløpsnett har tilstrekkelig kapasitet til å håndtere økte mengder avløpsvann og eventuelle kjemiske utslipp. Det må også legges til grunn for driften at ny og fullgod løsning for håndtering av overvann og kjemikalier må være på plass før økt aktivitet starter opp. Kostnadene for et nytt avløpsnett som følge av endret aktivitet må bæres av eierne og driverne av flyplassområdet, og må ikke belastes kommunen og dens innbyggere.

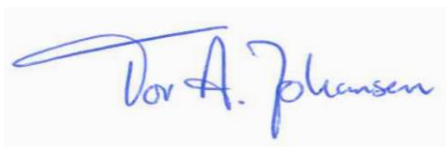
I driftsfasen vil ca 500 ansatte og 300 mannskaper være fast stasjonert på flybasen. Av de militært ansatte regnes 35% – 45 % å ukependle inn til regionen, dvs at 55% – 65 % vil være bosatt i regionen. Omtrent 15% av Forsvarets ansatte i driftsfasen vil være sivile stillinger inne på basen. Disse må i hovedsak påregnes å bemannes med fast bosatte i regionen innenfor dagpendleravstand. I tillegg kommer andre ringvirkninger i regionen med om lag 150 – 200 nye arbeidsplasser. Det blir et betydelig antall stillinger som vil bli besatt med fast bosatte i regionen. Disse vil fordele seg over hele regionen med forventet hovedvekt på Narvik og Harstad, samt i noen grad kommunene nærmere Harstad/Narvik lufthavn – Evenes og Skånland kommuner. I foreliggende rapport er det beregnet at utbygging og drift på flystasjonen kan bidra med en folketilvekst på nær 700 personer hvorav mellom 30 og 40 i de tre nærmeste kommunene.

Det er viktig at Forsvaret aktivt vil arbeide for at pendlerandelen ved Forsvarets baser og installasjoner går ned. Dette er viktig for å kunne forankre Forsvarets misjon i det sivile samfunn. Videre vil flere regionalt bosatte styrke Forsvarets beredskap i en krise eller krigsituasjon, da responstiden for forhøyet beredskap vil reduseres. Utstrakt bruk av langpendling vil også medføre store klimagassutslipp, noe som det har vært betydelig politisk fokus på i senere tid. Vi har også store forhåpninger til at Forsvaret øker sine kjøp av varer og tjenester lokalt og dermed styrker lokalt næringsliv, handel og sørvis. Noe som vil gjøre regionen mer attraktiv for bosetning av Forsvarets personell. Lokale innkjøp må i større grad kunne deles opp slik at lokale aktører får en mulighet til å kunne levere.

Regionen er bekymret for de restriksjoner som er lagt inn på framtidig bruk av den sivile delen av lufthavnen. Vi oppfatter at det i framtiden kan bli Forsvaret som skal definere hva som er rett utvikling av den sivile delen av flyplassen. Harstad/Narvik lufthavn, Evenes er viktig for både privat og næringsmessig karakter, og man ser en økt interesse for bruk av lufthavnen til kommersielle virksomheter som ikke er der i dag. Dette gjelder blant annet flyfrakt, der fisk er helt sentralt. Midtre-Hålogaland er den regionen i Norge som produserer mest fisk. Det er også et økende marked for turistvirksomhet hvor lufthavnen er sentral for videre distribusjon til Lofoten, Vesterålen, Sør-Troms og Ofoten. Regionen er også bekymret for at samtidskonflikt mellom sivil og militær aktivitet kan redusere den sivile lufthavnens attraktivitet i tiden framover. Evenes kommune forventer derfor at den sivile lufthavnen ikke får sine utviklingsmuligheter svekket gjennom svært vagt beskrevne begrensninger i planbestemmelsenes punkt 3.1.

Det anses som viktig at Forsvaret gjennom oppbyggingen og senere drift av Flystasjonen aktivt samarbeider slik at det sivile samfunn, som Forsvarets personell er avhengig av at fungerer godt. Spesielt med tanke på tjenester som det offentlige produserer. Det være seg at man oppretter bussforbindelser til byer og tettsteder. Kanskje faste pendlerbusser. Videre vil vi støtte oss til Evenes kommunes krav om at det etableres gang- og sykkelfelt mellom flystasjonen og Nautå. Dette er åpenbart for å kunne garantere trafikksikkerhet for både ansatte og besøkende. Ofoten og Sør Troms vil arbeide for å tilrettelegge for Forsvarets aktiviteter så godt man kan.

Tor Asgeir Johansen

leder Ofoten regionråd